

РЕШЕНИЕ

№ 6221

гр. София, 01.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 20 състав, в публично заседание на 13.10.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Светлана Димитрова

при участието на секретаря Кристина Петрова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **13372** по описа за **2017** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Предявени са обективно съединени иски с правно основание чл.2в, ал.1, т.1, вр. чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ), по реда на чл.203-207 АПК.

В предадена на пощенски оператор на 04.12.2017г. и постъпила на 05.12.2017г. в АССГ искова молба, с вх. № вх. № 34747, А. Б. Х., ЕГН [ЕГН], от [населено място], [улица], ап.№ 16, чрез представител по пълномощие адв. В. С. е предявила срещу Българската народна банка /БНБ/ иск за имуществени вреди, в размер на 8 627,97 лв., представляващи обезщетение в размер на законната лихва за забавено плащане на гарантирания размер на вложенията и в К. АД/ в несъстоятелност / от 196000 лв., за периода от 30.06.2014 г. до 04.12.2014 г. и частичен иск за сума, в размер на 2000 лева, представляваща част от сумата 96 934,59 лева, представляваща разлика между размера на вложенията на ищцата в К. АД/н/, и изплатения и гарантиран депозит.

Ищцата поддържа, че причинените вреди се дължат на незаконосъобразни действия на БНБ да вземе решение в изпълнение на задълженията, произтичащи от директното прилагане на правото на ЕС в областта на изплащането на гарантирани депозити в очергания срок от чл. 1 § 3 т. i от Директива 94/19/ЕО, изменена с Директива 2009/14/ЕО, алтернативно твърди неправомерно бездействие на БНБ, изразяващо се в неизпълнение на вменените ѝ със закон функции по осъществяване на ефективен банков надзор.

В исковата молба конкретно се твърди, че ищцата е била вложител в ТБ [фирма]/н/.

Излагат се съображения относно пасивната легитимация на ответника. Следствие на бездействието на ответника, последният не е спазил сроковете за издаване решение за установяване на „неналичен депозит“. Това бездействие съставлява нарушение на чл.10, т.1 от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и Съвета. От това незаконосъобразно бездействие на БНБ на ищцата са причинени имуществени вреди в размер на 8 627,97 лв. представляващи законната лихва за периода 30.06.2014 г. – 04.12.2014 г. за забавено изплащане върху гарантирания размер от 196 000 лв. Относно частичната претенция от 2 000 лв. се твърди, че: Неправомерните действия/бездействия на БНБ, причинили твърдените имуществени вреди, се изразяват в нарушение на приложими с директен ефект норми на Общностното право, а алтернативно - неупражняването на ефективен и ефикасен контрол от страна на БНБ спрямо [фирма]; Нарушени са чл.17, чл.52, чл.53 и чл.54 от Хартата на основните права на ЕС. Това нарушение на Общностното право е в резултат на прилагане с ретроактивно действие на административни мерки, изразяващи се в изменение на възприетите от банката правила и методики за обезценка и отнемане със задна дата на вече издаденото разрешение на [фирма] да включи в капитала си сумата от 35 000 000 лв.; Релевира се довод за нарушение на чл.120 от ДФЕС във вр. чл.3 от ДЕС и на Регламент (ЕС) 575/2013 на Европейския парламент и Съвета.; Нарушени са и чл.63-65 от ДФЕС, тъй като по време на специалния надзор на [фирма] са наложени мерки, които са неоправдани и непропорционални на състоянието ѝ към 20.06.2014 г.; Неоправдано е наложена най-тежката форма на специален надзор; Действията на квесторите и БНБ са насочени не към оздравяване на банката, а към влошаване на нейното състояние; Неоправдано са наложени от ответника рестрикции на свободното движение на капитали.

По отношение на неправомерното бездействие на ответника се твърди, че: Не са изпълнени изискванията на чл.2, ал.6 от ЗБНБ; Липсва механизъм за координация и взаимодействие; Концентриране на всички правомощия в ръцете на подуправителя на БНБ и липса на предписани контролни правомощия на главния директор в управление „Б. надзор“ – нарушение на ЗКИ.

Изложени са съображения за наличието на причинно-следствена връзка между неправомерните действия на ответника и претърпените от ищцата неимуществени вреди. Претендира се присъждането на разноски.

В открито съдебно заседание ищцата, редовно призована не се явява, не се представлява.

От ответника, чрез процесуални представители юрк. Н. Д. и юрк.И. С., в законния срок е постъпил отговор, в който заявява, че оспорва иска като недопустим, неоснователен и недоказан. Твърди се, че поради неправилното въвеждане на Директива 94/19/ЕО в националното законодателство, отговорност следва да носи законодателния орган. Релевира се довод, че БНБ няма законови задължения да установява неналични депозити, поради което искът се явява недопустим. Не са налице всички елементи на фактическия състав на чл.1, ал.1 ЗОДОВ. Позицията се на т.1. от диспозитива на Решението на СЕС по дело С-501/18. Сочи се, че БНБ не е бил компетентният орган, оправомощен да издаде акт за неналичност на депозити, тъй като изрично законодателно решение на този въпрос е дадено едва с измененията на ЗБНБ и ЗКИ с ДВ, бр.62/14.08.2015 г. Твърди се, че същите изводи следват и от Решение на СЕС по дело С-571/16, където изрично се казва, че „органът, който е нарушил правото на Съюза, се определя от националните съдилища при спазване на

правото на съответната държава-членка“. Такъв орган няма определен преди изменението на ЗБНБ и ЗКИ през август 2015 г. Излагат се доводи, че централната банка и държавата са различни равни субекти, поради което не БНБ следва а отговаря за забавено плащане на гарантираните влогове. Не са представени реални доказателства за претърпените от ищцата вреди. Претенцията за лихва в размер на 8 627,96 лв. е неоснователна, тъй като това обезщетение се дължи от длъжника по главното вземане, а БНБ не е страна по облигационното правоотношение. Тъй като се претендира вреда от деликт, а не договорна такава, то тя трябва да се докаже, а не да се предполага. Претендираните вреди не са реални, а само предполагаеми. Няма данни имуществото на ищцата да е намаляло, нито да се е увеличил пасивът му, ищцата не сочи пропуснати ползи. През целия период на специален надзор до отнемане лиценза на банката на 06.11.2014 г. банката е начислявала възнаградителна лихва върху пълния размер на влога. Неоснователна е претенцията на ищцата, че търпи вреди от 30.06.2014 г. до 04.12.2014 г. тъй като ФГВБ започва изплащането не по-късно от 20 работни дни от датата на решението за отнемане на лиценза и този срок изтича на 25.07.2014 г. Неправилно е определена и крайната дата. Тя следва да бъде 06.11.2014 г. , когато е отнет лиценза на [фирма]. В отговора се твърди, че липсва причинно-следствена връзка между твърдяното нарушение и евентуалните вреди. Сочи се, че БНБ не следва да отговаря за претендираната разлика между изплатената от ФГВБ сума и целия размер на депозитите на ищцата. В случая липсва противоправно поведение на БНБ и или нейни орани. Не е нарушен чл.1 от Протокол 1 към ЕКПЧ, тъй като адресат на разпоредбата са държавни органи, а БНБ не е такъв. Наведените в исковата молба оплаквания за нарушение на чл.47 от Хартата на основните права на ЕС и на ДФЕС и ДЕС са неоснователни. Не е налице твърдяното от ищцата бездействие, изразяващо се в неупражнен ефективен банков надзор. БНБ не е лишила ищцата от собственост върху влоговете ѝ. Тя е продължавала да има вземане към банката и да получава доходност от него. Ищцата е включена в списъка на вземанията, които кредиторите на [фирма] имат към масата на несъстоятелността. В о.с.з. ответникът се представлява от юрк. С., който моли съда да отхвърли исковите претенции на ищцата като неоснователни и недоказани. Претендира присъждането на юрисконсултско възнаграждение и разноските по делото. Представя писмени бележки.

Представителят на СГП дава заключение за неоснователност и недоказаност на исковата претенция.

Съдът, след прецени поотделно и в съвкупност събраните по делото доказателства, доводите и становищата на страните, намира за установено от фактическа страна следното:

А. Б. Х. е била вложител в [фирма] като е била титуляр на две банкови сметки: безсрочен депозит в евро с IBAN BG 58 KOPR 9220 44 41069401, открит на 21.04.2012 г. с Анекс № 79762 към Рамков договор за платежни услуги за потребителите за откриване на банкова сметка на Преференциален безсрочен депозит и безсрочен депозит, в лева с IBAN BG 76 KOPR 9220 40 41069401, открит на 28.01.2013 г. с Анекс към Рамков договор за платежни услуги за потребителите за откриване на банкова сметка при условията на безсрочен депозит „Плюс“. Банката е олихвявала депозиранияте суми в евро по текущ годишен лихвен процент 5.50% годишна лихва и депозиранияте суми в лева по годишен лихвен процент 8.25% годишна лихва. Лихвеният процент е прилаган от датата на откриване на безсрочните депозити в евро

и в лева до 30.06.2014г. От 01.07.2014г. , съгласно приложението към решение N 82 на УС на БНБ лихвените проценти ,начислявани върху депозитите на ищцата в К. АД/н/са 2.74% в евро и 2.59% в лева .

Салдото по първия депозит в евро вкл. и натрупаните лихви е било както следва: към 20.06.2014 г. и към 30.06.2014г . - 9 282,83 евро, към 06.11.2014 г. и 04.12.2014 г. – 3 115,76 евро. Салдото по сметката в български лева, вкл. и натрупаните лихви е била както следва: към 20.06.2014 г. и 30.06.2014 г. – 261 083,85 лв. и към 06.11.2014 г. и 04.12.2014 г. - 89 689,52 лв. Видно от писмо, вх.№ 22336/24.06.2021 г. на [фирма] /в несъстоятелност/ ищцата е вписана в списъка на приетите вземания на кредиторите с остатъчното вземане, след изплащане на гаранцията по реда на БГВБ е в размер на 96 934, 59 лв. Вземането е включено под № 309 в списъка по чл.66, ал.7, т.1 от Закона за банковата несъстоятелност на приетите от синдика на К. АД(в несъстоятелност) вземания, по които не са направени възражения.

При първото разпределение на налични суми между кредиторите на 09.05.2019 г. ищцата е получила 10 955, 04 лв. При второто частично разпределение на 25.09.2020 г. е получила 8 395 лв. и при четвъртото разпределение – 4 950,72 лв. С оглед на обстоятелството, че по влоговете на ищцата към датата на подаване на информация за подлежащата на изплащане сума от [фирма] (в несъстоятелност) към ФГВБ, са налични средства, които представляват съвкупност от главница и капитализирани лихви до 06.11.2014 г., [фирма] (в несъстоятелност) не може да удостовери, каква част от изплатените средства чрез ФГВБ в размер на 196000 лв. представлява главница и каква – лихви.

По делото е приета съдебно-счетоводна експертиза, от заключението на която се установява следното:

Размерът на договорната лихва върху сумата от 196 000 лв. е както следва: за периода 30.06.2014 г. – 06.11.2014 г. – 1 813,22 лв.; за периода 25.07.2014 г. – 06.11.2014 г. – 1 429,57 лв. и за периода 25.07.2014 г. - 04.12.2014 г. – 1 825,89 лв. Размерът на законната лихва за забава върху сумата от 196 000 лв. е както следва: за периода 30.06.2014 г. – 06.11.2014 г. – 7 098,95 лв.; за периода 25.07.2014 г. – 06.11.2014 г. – 5 733,82 лв. и за периода 25.07.2014 г. – 04.12.2014 г. – 7 262,83 лв.

При така установеното от фактическа страна и съобразно тълкуването на правото на ЕС, дадено в Решение на СЕС по дело C-571/16, съдът приема от правна страна, следното:

По допустимостта на иска.

Исковата молба е процесуално допустима, като подадена от лице с правен интерес, съдържаща предписаните законови реквизити и срещу надлежния ответник. Предвид нормата на чл.203, ал.1 и ал.2 от АПК - ДВ, бр.77 от 2018г., в сила от 01.01.2019г., съгласно която, исковите за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от "очевидно нарушаващи правото на Европейския съюз" актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, да се разглеждат по реда на Глава единадесета от АПК "Производства за обезщетения", както и че за неуредените въпроси за имуществената отговорност ще се прилагат стандартите на извъндоговорната отговорност на държавата за нарушаване на правото на Европейския съюз, съдът приема, че предявения иск е допустим. Съдът приема, че БНБ е надлежен ответник в производството по обезщетяване на вреди по реда на ЗОДОВ, макар, че БНБ не е административен орган по смисъла на §1, т.1 от ДР на АПК, тя е държавен орган, а принципът за отговорност на държавите членки е

валиден във всеки случай, когато държава членка наруши правото на ЕС, независимо от това кой е държавният орган, чието действие или бездействие е в основата на неизпълнението на задължението. Съгласно т.2 от ТП № 2/2014 от 19.05.2015г. на ОС на Гражданската колегия на ВКС и Първа и Втора колегии на ВАС, разграничителният критерий за приложимия правен ред (ЗОДОВ или чл.45-49 от ЗЗД) при претенции за вреди от дейност на органи, които не са част от изпълнителната власт, е основния характер на дейността на органа, от чиито актове, действия или бездействия са причинени вредите. Когато вредите са причинени при или повод изпълнение на административна дейност, компетентни са административните съдилища. Без съмнение БНБ е натоварена с изключителна компетентност да регулира и осъществява надзор върху дейността на другите банки в страната с оглед поддържане стабилността на банковата система и защитата интересите на вложителите - чл.2, ал.6 ЗБНБ. БНБ е компетентният орган за упражняване на надзор върху банките по смисъла на чл.4, пар.1, т.40 от Регламент (ЕС)№ 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 25.06.2013г., а възложеното ѝ в чл.13 и чл.36 ЗКИ правомощие да издава и отнема лицензи на банки е естествено продължение на надзорната дейност върху тях. При тази своя дейност БНБ осъществява властнически правомощия, т.к. разполага с решаващи, регулиращи и санкциониращи функции спрямо банките, а отношенията по повод надзора с частноправните субекти, клиенти на тези банки, не са равнопоставени - В този смисъл Определение № 18/07.04.2017г. по дело № 15/2017г. на смесен петчленен състав на ВКС и ВАС. Съдът взе предвид разрешението дадено в т. 5 от диспозитива на решението по дело С-571/16 на СЕС, че разпоредбата на чл.4, пар.3 ДЕС, както и принципите на равностойност и ефективност, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба, съгласно която правото на частноправните субекти на обезщетение зависи от спазването на допълнително условие, вредата да е причинена умишлено от съответния държавен орган. Наличието на виновно поведение е елемент от фактическия състав на непозволеното увреждане, при липсата на който не може да се ангажира отговорността и да се претендира обезщетение, но в контекста на отговорността от нарушение на правото на ЕС, понятието "виновно поведение" надхвърля понятието "достатъчно съществено нарушение", изведено от решението на Съда по обединени дела В. du Р. F. Действително умишленото неизпълнение на задълженията на държавата, произтичащи от правото на ЕС или неизпълнението им поради непредпазливост да е елемент, който следва да се вземе под внимание при преценката за достатъчно съществения характер на нарушението, отсъствието на вина не води автоматично до отсъствие на "достатъчно съществено" нарушение, респективно не води до извод за липса на едно от задължителните условия за ангажиране на отговорността на държавата. Нарушението може да бъде достатъчно съществено и при наличието на други, обективни елементи, като липсата на свобода на преценка, висока степен на яснота и прецизност на нарушената правна норма, неизвинимият характер на евентуалната грешка при прилагане на правото. Наличието на вина придава достатъчно съществен характер на нарушението, но от друга страна липсата на вина не прави нарушението несъществено, изискването за виновно поведение по чл.45 от ЗЗД за да бъде ангажирана деликтната отговорност, надхвърля обхвата на понятието "достатъчно съществено нарушение", следователно редът за обезщетяване по ЗЗД е неприложим. Нормата на чл.204, вр. чл.1, ал.1 от ЗОДОВ поставя изискване за предварителна отмяна на акта, от който се претендират вреди, но от друга страна

от т.143 и т.146 от решението на СЕС по дело С-571/16 следва, че макар самото по себе си това изискване да не противоречи на принципа на ефективност, такова задължение може да затрудни прекомерно получаването на обезщетение за вредите, причинени от нарушение на правото на Съюза, ако на практика няма възможност за такава отмяна. Както е посочено в т.142 от решението и в т.77 от решението на СЕС по делото Fub, С-429/09, би било в разрез с принципа на ефективност да се изисква от увредените лица всеки път да използват всички правни способности за защита, с които разполагат, при положение че това би било прекомерно трудно или не е разумно да се изисква от тях. В конкретния случай този стандарт се преценява от настоящия състав като изпълнен, т.к. при действащото към 2014г. законодателство и константната съдебната практика на ВАС, ищецът не би имал ефективен способ за защита. Следва да се посочи, че всички дела, образувани по жалби на вложители в К. срещу решенията на БНБ за поставяне на К. под специален надзор, за продължаване срока на надзора и за отнемане на лиценза на К. - при това с директно позоваване на Директива 94/14/ЕО и твърдение, че депозитите са станали неналични още с вземане на решението за поставяне на К. под специален надзор - са оставени от ВАС без разглеждане, по съображения, че тези актове не засягат права и интереси на вложителите, а създават задължения само за банката - определения постановени по адм.д. № 15546/2014 г; адм.д № 3892/2015; решение по адм.д № 11445/15 г. Предвид практиката на ВАС опитите на вложителите да приведат действащата към момента схема за гарантиране на депозитите в съответствие с Директива 94/19/ЕО са пресечени, освен това без разглеждане поради липса на правен интерес, са оставени и жалбите на акционерите срещу решението за отнемане на лиценза - определение на ВАС № 3725/02.04.2015г. по адм.д. № 3438/2015. Предвид изложеното е липсвал възможен процесуален ред, при който в рамките на ефективен съдебен контрол на актовете и действията на БНБ, да бъде извършена преценка за съответствието на българската схема за гарантиране на депозитите с изискванията на Директива 94/19/ЕО. При липсата на такава процесуална възможност и след като според действащото към момента законодателство актът, с който се отнема лиценза на банката е актът по чл.1 пар.3, буква i) от Директивата, на вложителите не може да се противопостави изискване, като това по чл.204, ал.1 от АПК - за предварителна отмяна на акта, т.к. това би било в нарушение на принципа на ефективност.

С оглед изложеното неоснователен е доводът на ответника за недопустимост на исквете, тъй като БНБ не е надлежен ответник.

По същество съдът приема следното:

Съгласно чл.1, ал. 1 ЗОДОВ правото на обезщетение възниква, когато са претърпени вреди от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на органи или длъжностни лица на държавата или общината при или по повод изпълнение на административна дейност. Деликтната отговорност по ЗОДОВ се отличава от общата деликтна отговорност досежно деликвента, както и досежно спецификата на причинната връзка – вредите трябва да са причинени при или по повод упражняването на административна дейност. Относно вината, противоправността и вредите не е налице отклонение от общия състав на деликтната отговорност. В конкретния случай се касае за вреди, причинени в следствие на административна дейност, изпълнявана от държавен орган. Основателността на иска предполага предварителното установяване на точно определени от законодателя кумулативно налични предпоставки: незаконосъобразен административен акт или незаконосъобразно действие или

бездействие на административен орган или длъжностно лице на държавата или общината; този акт да е отменен по съответен ред; да е настъпила вреда от такъв административен акт, действие или бездействие; да е налице пряка и непосредствена връзка между постановения незаконосъобразен административен акт, действие или бездействие и настъпилата вреда. При липсата, на който и да е от елементите на посочения фактически състав не може да се реализира отговорността на държавата по реда на чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Ноторно известно е следното: С Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ, на основание чл. 115, ал. 1, т. 2 и 3, чл. 116, ал. 1, ал. 2, т. 2, 3, 6 и 7, във връзка с чл.103, ал. 2, т. 24 от Закона за кредитните институции /ЗКИ/, [фирма] била поставена под специален надзор, поради опасност от неплатежоспособност, за срок от три месеца. Със същото решение са назначени квестори, за срок от три месеца е спряно изпълнението на всички задължения на банката, отстранени са от длъжност членовете на управителния съвет и надзорния съвет и акционерите, притежаващи повече от 10 на сто от акциите са лишени от право на глас. С Решение № 114/16.09.2014 г. УС на БНБ констатирал, че към момента продължават да са налице условията и предпоставките, довели до поставяне на [фирма] под специален надзор, тъй като банката продължавала да изпитва остър недостиг на ликвидност за възстановяване на банковата си дейност и за изпълнение на задълженията си към депозантите и други кредитори, поради което действието на всички мерки, наложени с Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ – за поставяне на банката под специален надзор и тези по Решение № 82/30.06.2014 г. на УС на БНБ – за намаляване на лихвените проценти по депозитите, е продължено до 20.11.2014 г. С Решение № 138/06.11.2014 г. на основание чл. 36, ал. 2, т. 2, чл. 103, ал. 1, т. 1, чл. 103, ал. 2, т. 25 и чл. 151, ал. 1, пр. 1 от ЗКИ и чл. 16, т. 15 от ЗБНБ, БНБ отнела лиценза на [фирма]. Съгласно т. 2 и т. 3 от това решение, на основание чл. 9, ал. 1 и ал. 6 от Закона за банковата несъстоятелност, следва да бъдат предприети действия за подаване на искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност, както и да бъде уведомен Фонда за гарантиране на влоговете в банки.

1. По частичната претенция на ищцата за сумата от 2 000 лв., представляваща част от сумата 96 934,59 лв., която е разликата между размера на вложенията на ищцата в ТБ [фирма]/н/ и изплатения ѝ гарантиран депозит.

Според ищцата настъпилата вреда произтича от твърдяните действия/бездействия на ответника. Ищцата сочи, че неправомерните действия на БНБ се изразяват в нарушаване на чл.17, чл.52, чл.53 и чл.54 от Хартата на основните права на ЕС, както и чл.120 от ДФЕС във вр. чл. 3 от ДЕС и на Регламент (ЕС) 575/2013 на Европейския парламент и Съвета.; Нарушени са и чл.63-65 от ДФЕС. Неправомерните бездействия се изразяват в неупражняването на ефективен и ефикасен контрол от страна на БНБ спрямо [фирма], както и неизпълнение на изискванията на чл.2, ал.6 от ЗБНБ; Концентриране на всички правомощия в ръцете на подуправителя на БНБ и липса на предписани контролни правомощия на главния директор в управление „Б. надзор“ – нарушение на ЗКИ.

Тези твърдения на ищцата не се подкрепят от събраните доказателства и остават недоказани. Не се установяват изброените в исковата молба нарушения на българските закони и на правото на Европейския съюз. Данните по делото сочат, че невъзможността на ищцата да получи от [фирма] депозираниите си в тази банка парични средства произтича от обстоятелството, че банката е неплатежоспособна,

поради което именно ѝ е отнет лицензът и е открито производство по нейната несъстоятелност. Изпадането на една банка в неплатежоспособност по начало е резултат от начина на управление на самата банка. Обстоятелството, че законодателството предвижда наличие на надзорен орган на дейността на кредитните институции не води до извод, че неплатежоспособността на една банкова институция произтича от друго, още по-малко от дейността на надзорния орган. Всъщност действията на БНБ нямат за последица изпадане в неплатежоспособност на К., а се явяват реакция на факта, че банката фактически се оказва неплатежоспособна.

Нито за едно действие на БНБ може да се твърди, че е довело до изпадане на [фирма] в неплатежоспособност. Същото се отнася и до взетите от управителните органи на БНБ решения. От друга страна тези решения представляват юридически актове и за да се ангажира отговорността по ЗОДОВ тези актове следва да бъдат отменени като незаконосъобразни. По никакъв начин тази частична претенция на ищцата не може да се свърже с нарушаване на правото на ЕС или цитираните текстове от Хартата на основните права на ЕС.

Идентични изводи за липса на връзка между настъпилата неплатежоспособност на К. и незаконосъобразно бездействие на ответника, могат да се направят и по отношение на твърденията на ищцата, че ответникът не е упражнил правилно или ефективно възложеният му банков надзор. Дори и да се приеме, че БНБ не е извършвала ефективен банков надзор, то не той или липсата на банков надзор са причина за неплатежоспособността на К., която е довело до невъзможност за ищцата да се ползва от вложенията си в пълен размер. Не се установява твърдяното нарушение на чл.2, ал.6 ЗБНБ. Не концентриране на правомощия в ръцете на подуправителя на БНБ и липсата на предписани контролни правомощия на главния директор в управление „Б. надзор“, сочени като нарушение на ЗКИ, са довели до изпадането на [фирма] в неплатежоспособност. Всичко изложено до тук обосновава извода, че твърденията на ищцата, че претендираните вреди са настъпили от посочените от нея незаконосъобразни бездействия на ответника е неоснователна. На първо място не се установиха твърдените незаконосъобразни бездействия. Също така липсва пряка причинно-следствена връзка между посочените от ищцата бездействия на ответника (независимо дали те са законосъобразни или не) и вредите, чието обезщетяване се търси в настоящото производство.

Съдът намира, че в предявения частичен иск за сума, в размер на 2000 лева, представляваща част от сумата 96 934,59 лева, представляваща разлика между размера на вложенията на ищцата в К. АД/н/, и изплатения и гарантиран депозит, следва да бъде отхвърлен и на още едно основание.

Както бе посочено по-горе, за да бъде уважен иск по чл.1, ал.1 ЗОДОВ следва да са налице всички предпоставки на сложния фактически състав на този законов текст. В случая от страна на ищцата не е доказано наличието на претърпени имуществени вреди. Такива ще са налице, ако се докаже намаляване на имуществото на ищцата, чрез намаляване на активите или увеличаване на пасивите (задълженията). В настоящия случай такова намаление не се установява, тъй като вземането на ищцата към [фирма] (в несъстоятелност) не е погасено. Видно от представените доказателства това вземане е прието и е в списъка на кредиторите под № 309. Нещо повече, при извършените разпределения ищцата е получила както следва: при първата частична сметка за разпределение - 10 955, 04 лв., при втората частична сметка за разпределение на налични суми между кредиторите на [фирма] (н) с приети

вземания на ищцата е разпределена сума в размер на 8 395 лв., а при четвъртата частична сметка за разпределение - 4 950,72 лв. Следва да се има предвид, че начинът на удовлетворяване на кредиторите в производство по несъстоятелност е законово регламентиран и в него не участва БНБ, поради което не би могла да отговаря за това кога, как и колко от вземането на кредиторите на банката ще бъде изплатено. Вземането на ищцата все още не е обективирано като вреда поради възможността да бъде удовлетворено. Вреда би настъпила едва след приключване на несъстоятелността и то само ако не ѝ е изплатена цялата сума.

С оглед изложеното съдът намира, че искът е неоснователен и недоказан и следва да бъде отхвърлен.

2. По отношение на предявения осъдителен иск за присъждане на сумата от 8 627 лв., представляваща обезщетение в размер на законната лихва за забавено изплащане на обезщетение по гаранционната схема за неналичен депозит, в размер на 196 000 лева, за периода 30.06.2014 г – 04.12.2014 г., съдът намира същият за частично основателен. Искова претенция е за вреди, вследствие неправомерно бездействие на Българската народна банка по отношение на изпълнението ѝ на задължения, произтичащи от приложимо с директен ефект право на Европейския съюз в областта на изплащане на гарантирани депозити. През исковия период основополагащ акт в областта на схемите за гарантиране на депозитите е Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 г., изменена с Директива 2009/14/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2009 г. Съгласно чл.10,§ 1 от тази директива схемите за гарантиране на депозити трябва да са в състояние да изплащат надлежно проверените искания на вложителите по отношение на неналични депозити в рамките на 20 работни дни от датата, на която компетентните органи извършат установяване, както е посочено в член 1, параграф 3, подточка „i“. От своя страна чл.1, § 3, подточка „i“ определя, че „неналичен депозит“ означава депозит, който е дължим и платим, но не е бил платен от кредитна институция, съгласно правните и договорни условия, приложими към него, когато съответните компетентни органи са установили, че по тяхно виждане съответната кредитна институция изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и, че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи. В същата подточка е даден и срок за това установяване – „компетентните органи установяват това колкото е възможно по-скоро и във всеки случай не по-късно от пет работни дни след като са се уверили за първи път, че дадена кредитна институция не е изплатила депозити, които са дължими и изискуеми“. От горното следва, че за да се задейства схемата за гарантиране на депозитите Директива 94/19/ЕО предвижда следната процедура: 1/ компетентният орган да се увери, че депозит, който е дължим и платим, не е бил изплатен от кредитна институция; 2/ в рамките на пет работни дни след това заключение, компетентният орган трябва да определи дали съответната кредитна институция изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозити, които са дължими и платими и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи; 3/ схемата за гарантиране на депозити трябва да е в състояние да изплати надлежно доказаните вземания на вложителите в рамките на 20 работни дни, след като компетентният орган е взел своето решение /В този смисъл е и Решение № 11108/17.08.2020г., постановено по адм.д. № 10456/2016 г. на ВАС – III отд./. Тази разпоредба от директивата не е била транспонирана в националното ни

законодателство за целия исков период и вкл. до 14.08.2015 г., когато е приет Закон за гарантиране на влоговете в банки. Следва да се има предвид, че съгласно т.4 от диспозитива на Решение на СЕС от 04.10.2018 г., постановено по дело С-571/16 „член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19, изменена с Директива 2009/14, има директен ефект“.

Установено е, че на 20 юни 2014 г. с писмо изх. № 4098/14 г. директорите на [фирма] са уведомили БНБ, че предвид наличните средства на банката по сметки и в брой, те няма да бъдат достатъчни за изпълнение на задълженията на банката в най-близко време. С последващо писмо от същия ден директорите на [фирма] уведомили БНБ, че към 12.06 ч. на 20.06.2014 г. е преустановено разплащането и всички банкови операции. От своя страна УС на БНБ е констатирал, че ликвидните активи на банката към 20.06.2014 г. не са достатъчни, за да може банката да изпълнява задълженията си в деня на тяхната изискуемост и с Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ [фирма] била поставена под специален надзор, поради опасност от неплатежоспособност. Следователно още на 20.06.2014 г. БНБ е установила, че банката не е изплатила депозити, които са дължими и изискуеми и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи. С решението си от 20.06.2014 г. БНБ е констатирала, че К. е неспособна към момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозити. Следователно за БНБ е съществувало пряко задължение да установи на 20.06.2014 г. „неналичност“ на депозитите в [фирма], произтичащо от директния ефект на разпоредбата на член 1, точка 3, подточка i) от Директива 94/19, изменена с Директива 2009/14 г. В т.60 от решението на СЕС по дело С-571/16 изрично е посочено, че срокът, в който трябва да се установи, че депозитите са неналични, е императивен и не може да бъде дерогиран. Неизпълнението на това задължение, пряко произтичащо от правото на ЕС, представлява „достатъчно съществено нарушение на общностното право“, доколкото разпоредбата на чл.1, параграф 3, б. i от Директива 94/19, изменена с Директива 2009/14 г. е пределно ясна и прецизна, създава императивни правила за държавите-членки да предприемат определени действия в предписаните срокове и бездействието на ответника излиза обхватът на свободата на преценка, която нарушената норма предоставя. Нарушение е достатъчно съществено, за да ангажира отговорността на държавата.

Предвид изложеното съдът намира, че е осъществена първата предпоставка на сложния фактически състав на разпоредбата чл.1, ал.1 ЗОДОВ – налице е незаконосъобразно бездействие от ответника.

Установено е, че за исковия период ищцата не е могла да се ползва от собствения си капитал в размер на 196 000 лв. Това забавяне несъмнено е причинило вреда на ищцата. За вложителите е от съществено значение да имат постоянен достъп до техните спестявания, поради което неосигуряването на достъп до депозитите за срок по-дълъг от установения в директивата води до нарушаване правата им и обуславя причиняването на вреда. Тази вреда е пряка и непосредствена последица от незаконосъобразното бездействие на ответника, който не е взел решение за неналичност в императивния 5 дневен срок и е нарушил правото на Съюза. Съгласно чл.86 ЗЗД при неизпълнение на парично задължение, кредиторът винаги има право на обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата. Следователно размерът на причинената щета се определя от размера на законната лихва.

По отношение на началния и крайния срок на забавата съдът намира следното: Както

бе посочено по-горе БНБ е разполагала с необходимите факти, за да може да достигне до извод за неналичност на депозитите по смисъла на чл.1, § 3 i) от Директива 94/19/ЕО още на 20.06.2014 г. Следователно БНБ е в нарушение на чл.1, т.3, подточка „i“ от Директива 94/19 от 27.06.2014 г., когато изтича срокът от пет работни дни, определен в този нормативен текст. Постановяването на акт, с който се установява неналичността на депозитите, обаче не е достатъчно условие за започване на тяхното изплащане. С този акт само се стартира схемата за изплащане на гарантираните депозити. Съгласно чл.10, § 1 от Директива 94/19 ЕО схемите за гарантиране на депозити трябва да са в състояние да изплащат надлежно проверените искания на вложителите по отношение на неналични депозити в рамките на 20 работни дни от датата, на която компетентните органи извършат установяване, както е посочено в член 1, параграф 3, подточка „i“. След като БНБ е следвало да вземе решение по чл.1, § 3, подточка „i“ до 27.06.2014 г., то срокът от двадесет работни дни по чл.10, §1 изтича на 25.07.2014 г. и ищцата започва да търпи вреди от следващия ден - 26.07.2014 г.

На 06.11.2014 г. БНБ отнема лиценза на [фирма], на практика установява неналичност и се стартира процедурата по компенсиране по чл.10 от директивата. От тази дата БНБ вече не е в незаконосъобразно бездействие, поради което от тази дата нататък обезщетение не се дължи. Следователно периодът, през който ищцата търпи вреди е от 26.07.2014 г. до 05.11.2014 г. Размерът на обезщетението - законната лихва върху сумата 196 000 лв за този период следва да се определи съобразно заключението на вещото лице на 5 733,82 лв. За разликата над този размер и за периодите, извън посочения по-горе, искът е неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

Предвид изложеното съдът намира, че за целия период от 26.07.2014 г. до 05.11.2014 г. са налице всички, кумулативно изискуеми по закон материалноправни предпоставки за ангажиране отговорността на ответника за вреди по чл.1 от ЗОДОВ – незаконосъобразно бездействие за изпълнение на задължение, пряко произтичащо от правото на ЕС, реално претърпени вреди от вида на твърдените и в претендирания от ищцата размер и причинно-следствена връзка между твърдените вреди и установеното незаконосъобразно бездействие.

Неоснователен е доводът на ответника, че към исковия период БНБ не е определен от националното и общностно законодателство като орган, който установява неналичност на депозити по смисъла на чл.1, пра.3 буква i) от Директива 94/19 и това е сторено едва с изменението на закона през август 2015 г. /ДВ,бр.62/2015 г./.

Съгласно чл.2, т.17 от Директива 2014/49 на Европейския парламент и Съвета „компетентен орган“ означава национален компетентен орган по смисъла на определението в член 4, параграф 1, точка 40 от Регламент (ЕС) № 575/2013 г. От своя страна чл.1, ал. 2, т.1 от ЗКИ определя, че Българската народна банка е компетентен орган в Република България за упражняване на надзор върху банките по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 40 от Регламент (ЕС) № 575/2013 г. Следва да се има предвид, че в т.100 от Решението на СЕС по дело С-571/16 съдът изрично определя, че именно БНБ е компетентният национален орган, който следва да установи неналичността на депозитите. Въпреки че, в нашето законодателство към 2014 г. не е било изрично уреденото правомощието на БНБ за установяване неналичност на депозитите на кредитна институция /законодателните изменения в тази насока са с ДВ, бр.62/14.08.2015 г./, това не означава, че БНБ не е разполагала с такива правомощия и

преди законовите изменения. Това правомощие произтича от посочената съюзна разпоредба и от качеството на БНБ на надзорен орган.

Неоснователен е доводът на ответника, че не е доказана причинена вреда. Ищцата е имала парично вземане в гарантиран размер за неналичния си депозит, което ѝ е изплатено, но чиято изискуемост е зависела от решението на БНБ за установяване неналичността на депозитите в К.. След като БНБ се е забавила да установи неналичността на депозитите в К., е забавила възникването на изискуемостта на вземанията на вложителите в К. за гарантираният им размер. Обезщетяването на забавено парично изпълнение е чрез изплащане на законната лихва за периода на забавата.

Неоснователна е и тезата на ответната страна, че с изплащането на гарантираната сума от 196 000 лв. е платена част от главницата по влога и част от начислената лихва. Действително има данни, че [фирма] е начислявала лихва върху депозита на ищцата до 06.11.2014 г. Но тази лихва не следва да се има предвид, тъй като в случая се касае за договорна лихва, основана на двата договора за платежни услуги, сключени между ищцата и ответника и има възнаградителен характер. Претендираното обезщетение обаче само се определя чрез размера на законната лихва, но има съвсем друг характер, а именно санкционен. Вредата за ищцата в случая се изразява в пропуснатата полза от невъзможността за ползване на паричния капитал от 196 000 лв., и е независима от вземанията, които депозита към К. гарантира. В случая не е налице начисляване на лихва върху лихва. Както бе посочено по-горе касае се до различни по своята правна същност плащания. Начислената договорна лихва от [фирма] по депозитите на ищцата има възнаградителен характер и се основава на сключените между страните рамкови договори. От друга страна обезщетението за причинените вреди само се изчислява посредством законната лихва, но по своята същност има санкционен характер и не представлява лихва, а обезщетение.

По разноските:

В съответствие с нормата на чл. 81 ГПК във вр. чл.144 АПК съдът следва да се произнесе по претенцията на страните за присъждане на разноски. Страните не са представили списък на разноските по чл. 80 ГПК, но това обстоятелство не освобождава съда от задължението по чл. 81 ГПК, а единствено ги лишава от правото да искат изменение на решението в частта на разноските.

На основание чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ предвид частичното уважаване на един от предявените иски, основателна е претенцията на ищеца за присъждане на сторените в производството разноски, в размер на 10,00 лева, дължима и заплатена държавна такса / в пълен размер предвид нормата на чл. 10, ал. 3, изр. 1 ЗОДОВ/. Липсват доказателства по делото за заплатен адвокатски хонорар на пълномощника на ищцата, поради което такъв не и се дължи.

В хода на устните състезания процесуалния представител на ответника претендира за присъждане на юрисконсултско възнаграждение и разноските сторени по делото за вещо лице по СИЕ, в размер на 300 лева. Съдът намира че на основание чл. 10, ал.4 ЗОДОВ, на ответника следва да бъде присъдено юрисконсултско възнаграждение в размер на 46 лева, и съдебни разноски в размер на 138 лева съразмерно с отхвърлената част от иска и съобразно определеното в Наредбата за заплащане на правната помощ. Съдебната практика, преди създаването на новата ал. 4, чл. 10 ЗОДОВ (ДВ, бр. 29/2019 г.) и след това (с оглед § 6, ал. 1 от ЗИДЗОДОВ (обн. в ДВ, бр. 95/29.11.2019 г.) отричаше присъждане, в полза на ответника, на адвокатско възнаграждение, след

отхвърляне на искова молба, вкл. такава, предявена преди създаването на новата ал. 4. С Определение № 2/20.04.21 г., постановено от Първа и Втора колегия на ВАС и ОСС ГК ВКС, по т. д. № 1/19 г. бе отклонено искането на главния прокурор на РБ за приемане на съвместно тълкувателно постановление по въпроса: „В хипотезите на чл. 10, ал. 2, респ. на чл. 10, ал. 3 ЗОДОВ дължи ли ищецът разноски за юрисконсултско възнаграждение, когато юридическото лице - ответник по иска съгласно чл. 205 АПК е представлявано в съдебното производство от юрисконсулт“. Отклоняването на искането е мотивирано, именно с последвалото законодателното разрешение - ал. 4 на чл. 10 ЗОДОВ и с това, че: *„новата алинея 4 на чл. 10 следва да бъде прилагана по отношение и на заварените дела, с оглед вече изразената ясна воля на Законодателя по този въпрос, и за да се избегне занаяпред различно третиране на сходни положения, различаващи се единствено по време; след влизане в сила на чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ поставеният по тълкувателното дело въпрос се явява „неуреден въпрос“, по смисъла на § 1 от ПЗР на ЗОДОВ за заварените дела и по силата на тази препращаща разпоредба приложение по тях следва да намерят нормите на чл. 78, ал. 3 и ал. 8 ГПК, които са идентични по смисъл с новото законодателно разрешение в чл. 10, ал. 4 ЗОДОВ“*. Или по компенсация, ищецът следва да заплати на ответника сумата, от 174 лева.

Мотивиран така и на основание чл. 172 от АПК, Административен съд София-град, Първо отделение, 20-ти състав

РЕШИ:

ОСЪЖДА Българска Народна Банка да заплати на А. Б. Х. [ЕГН], от [населено място], [улица], ап.№ 16, обезщетение за имуществени вреди в размер на 5 733,82 лв. /пет хиляди седемстотин тридесет и три лева и осемдесет и две стотинки/ претърпени в периода от 26.07.2014 г. до 05.11.2014 г., вследствие на извършено от БНБ нарушение на правото на Европейския съюз, изразяващо се в невземане на решение за обявяване неналичност на депозитите в [фирма] в срок от пет работни дни, съгласно приложимата с директен ефект разпоредба на чл. 1, пар. 3, буква i) от Директива 94/19/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 1994 г. относно схемите за гарантиране на депозити, като ОТХВЪРЛЯ иска над уважения размер от 5 733,82 лв. до пълния предявен размер от 8627 лева и за периодите от 30.06.2014 г. до 25.07.2014г. и от 06.11.2014г. до 04.12.2014г., като неоснователен и недоказан.

ОТХВЪРЛЯ предявения иск от А. Б. Х. [ЕГН], [населено място], [улица], ап.№ 16, против Българска народна банка за присъждане на обезщетение за причинени имуществени вреди, в размер на 2 000 лв., което е част от сумата 96 934,59 лв., представляваща разликата между размера на вложенията на ищцата в ТБ [фирма]/н/ и изплатените от Фонда за гарантиране на влоговете в банки 196 000 лева, като неоснователен и недоказан.

ОСЪЖДА А. Б. Х. [ЕГН], от [населено място], [улица], ап.№ 16, да заплати на Българска народна банка съдебни разноски в размер на 174(сто седемдесет и четири) лева, определени по компенсация.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд на Република България в 14 - дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ:

